

Головні вигоди, які отримала Україна стосуються зовнішньої торгівлі: відкриття зовнішніх ринків, можливість експорту продукції внаслідок запровадження режиму найбільшого сприяння щодо українських товарів у торговельному просторі всіх країн-членів СОТ.

8.3. Що стосується сільського господарства, то зниження митних зборів, на сільськогосподарську продукцію середні імпортні мита з моменту вступу України до СОТ складають 11,05%, і поступово зменшуються до 10,61%. Найбільші ставки мита діють в Україні на насіння соняшнику (30%) і цукор (50%).

З 1 січня 2011 року Україна в рамках зобов'язань перед СОТ обнулила імпортні збори на алкогольну продукцію, і в результаті виробництво виноградних вин в Україні скоротилось на 41,3%. Після вступу до СОТ імпорту свинини виріс в 2,9 рази, а частка імпорту становить майже 40%.

Можливими негативними наслідками членства країни для сільського господарства є: зменшення рівня граничних тарифів ввізного мита, що може призвести до тиску імпорту на ті галузі АПК, які не мають переваг щодо рівня собівартості (виробництво цукру), а також на ті, що отримували значну державну підтримку (виробництво м'яса птиці і свинини) і, як наслідок, можливе звуження внутрішнього ринку збуту для цих товаровиробників.

Слід зазначити, що існують і певні позитивні наслідки для АПК: додаткові можливості доступу до зовнішніх ринків через зниження експортних мит, стандартизацію та спрощення процедури оформлення документів на експорт продукції, зниження транспортних витрат при транзиті через територію країн-членів СОТ тощо; стимулювання технологічного оновлення та переозброєння національного виробництва відповідно до світових стандартів внаслідок збільшення іноземних інвестицій в АПК; прискорення структурних реформ в аграрному секторі.

Відкритість ринків забезпечуватиме зростання внутрішніх цін на продукцію, яка є основними статтями експорту, що позитивно вплине на рівень доходів виробників, а це в свою чергу сприятиме зростанню зацікавленості іноземного капіталу аграрним потенціалом України.

ТЕМА 9. Перспективи участі України у СОТ

1. Стратегічні переваги членства України у СОТ.
2. Проблемні питання членства України у СОТ.
3. Перспективи України у СОТ.

9.1. Стратегічні переваги членства України у СОТ: співпраця з ЄС, міжнародний імідж України; якість державного управління та зниження рівню корупції в країні.

Насамперед слід зазначити, що Україна очікує переважно позитивних результатів від розвитку двосторонніх українсько-європейських

торговельних відносин, після вступу країни до СОТ. Європейський Союз став однією з перших сторін-членів СОТ, з якою Україна узгодила умови свого вступу до організації та закріпила їх у двосторонньому протоколі про доступ до ринків товарів і послуг 17 березня 2003 р.

Для Європейської сторони членство в СОТ є базовим критерієм відповідності економіки країни її власним стандартам бізнесу, торгівлі та інвестицій, що є своєрідним фільтром, через який необхідно пройти, щоб довести свою готовність будувати ділові відносини з європейськими партнерами за зрозумілими їм правилами і стандартами.

Вступ України до Світової організації торгівлі є безперечним пріоритетом зовнішньоекономічної політики, оскільки справляє вплив на економіку країни в цілому і розглядається як системний фактор розвитку національної економіки, лібералізації зовнішньої торгівлі, створення передбачуваного прозорого середовища для залучення іноземних інвестицій, що відповідає національним інтересам України.

Вступ до СОТ є дуже суттєвим фактором формування привабливого іміджу України на міжнародній арені, що, насамперед, впливає на формування ефективного ділового середовища як для національних, так і для іноземних компаній, а також на її економічний розвиток. Оскільки членство в СОТ є загально визнаною ознакою надійності, передбачуваності бізнес-середовища країни та її інвестиційного клімату, воно гарантуватиме захист прав інвесторів в Україні та стимулюватиме базування виробництв на території нашої країни з огляду на полегшення доступу товарів, вироблених в Україні, на ринки 162 країн-членів СОТ.

Вступ України до СОТ пов'язаний з істотними змінами як зовнішньоторговельного режиму країни, так і всієї системи регуляторного механізму України, який має повністю відповідати критеріям конкурентної ринкової економіки. Невід'ємною частиною цього має стати взаємопов'язаний процес лібералізації торгівлі та економічної діяльності загалом, а також становлення цивілізованої системи ринкового регулювання.

Членство в СОТ передбачає створення належної законодавчої бази, привабливого ринкового та інвестиційного середовища, що започаткує реформування та проведення глибоких структурних перебудов в економіці та державному секторі.

9.2. Проблемні питання членства України у СОТ: низька конкурентоспроможність національних виробників, низька продуктивність праці через зношені основні фонди, морально застарілу інфраструктуру, величезну енергоємність виробництва, низька забезпеченість спеціалістами з міжнародного торговельного права та неготовність перекваліфікуватися на інші спеціальності.

Українські товари та послуги не становлять великого інтересу для іноземців, а, отже, експорт не розвивається в умовах членства в СОТ швидше, ніж раніше.

Окрім цього, конкуренція між вітчизняними та іноземними виробниками спричиняє скорочення виробництва неконкурентоспроможних українських підприємств, що призводить до загострення економічних і соціальних проблем, виникне необхідність працевлаштування вивільнених працівників, реструктуризації виробництва та пошуку необхідних для цього інвестиційних ресурсів. Але у довгостроковому періоді це сприятиме раціональному перерозподілу ресурсів між галузями та підприємствами від неефективних до конкурентоспроможних.

9.3. Членство України в СОТ вимагає координованих і чітко визначених зусиль щодо реформування механізму реалізації економічної політики відповідно до завдань максимізації позитивного потенціалу членства та мінімізації негативних наслідків, які в першу чергу набуватимуть вияву в короткостроковому періоді. В реалізації завдання покращення результатів членства в СОТ вимагається об'єднання зусиль державних, громадських органів, а також суб'єктів господарської діяльності усіх рівнів.

Більшість потенційно можливих позитивних наслідків для країни, яка стала членом СОТ, її виробників реалізується не автоматично, а є результатом поступової та розумної політики, яка створює потенціал для використання таких можливостей.

Основними напрямками державної політики України щодо покращення результатів членства в СОТ повинні бути наступні: удосконалення системи захисту внутрішнього ринку відповідно до вимог СОТ; стимулювання роботодавців до вкладання коштів у людські ресурси; підтримка експортоорієнтованих галузей та удосконалення структури експорту України; структурна перебудова національної економіки та підвищення її конкурентоспроможності; покращення освітньої та кадрової політики країни.

Для оптимального використання потенційних переваг від членства в СОТ, слід чітко усвідомлювати, які саме існують обмеження у використанні переваг членства в міжнародній торговій системі. Переваги вільного доступу на ринки, які надає членство в СОТ, більшою мірою стосуються ринків сировинної продукції і стандартизованих масових готових виробів і значно меншою мірою стосуються високотехнологічних виробів, що постачаються переважно в рамках замкнутих систем обороту ТНК та мінімально піддаються впливу лібералізаційних заходів СОТ. Отже, якщо Україна покладатиметься лише на дію ефектів торговельної лібералізації, то ще тривалий час вона буде утримуватися у сфері низькотехнологічного експорту з низькими рівнями прибутків, що стримуватиме темпи внутрішніх реформ, тобто треба використати більш широкий арсенал заходів економічної політики, які б, зокрема, впливали в напрямі прискорення інновацій у секторах потенційних конкурентних переваг української економіки, створення умов для формування потужних українських ТНК, здатних до конкуренції на світових ринках.